



กายคตาสติภาวนาปาฐะ (แปล)

พิมพ์เป็นอนุสรณ์

โดยเสด็จพระราชกุศล

การพระราชทานเพลิงพระศพ

พระนางเธอ พระองค์เจ้าดกภัยมณีลาวัน
ณ สุสานหลวง วัดเทพศิรินทราวาส

๓๘ ตุลาคม ๒๕๐๔

อศ
๑๖๑๕

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล มอบให้ห้องสมุดรัฐสภา

อารัมภบท

กายคตาสติ ดัดความระดัดไปในกาย เป็นกรรม
ที่อยู่ใกล้ๆ ไม่ได้ขังเกินไป ทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่ ก็พอจะ
พิจารณาเห็นได้ว่าเป็นของไม่สะอาด น่าเกลียดน่ากลัวน่า
เบื่อหน่าย เพราะเป็นรูปธรรมที่แสดงลักษณะเปิดเผย
ความจริงให้เห็นอยู่ จึงต้องล้างดูฟอกให้สะอาด ต้องถ่าย
ของโสโครกก่อให้ทุกข์เกิดออก เติมอาหารเข้าไปแทน
ต้องบำรุงรักษาคด้วยปัจจัยหลายอย่าง จนหาเวลาว่างได้
ยาก ต้องลำบากเจ็บไข้เพราะมีกายนี้ ต้องแก่ ต้องตาย
หรือบางคนต้องถูกระทบ ถูกประหารทรมาน ก็เพราะมี
กายนี้ ท่านจึงเปรียบกายนี้ว่าเป็นถ่านเตาไฟ หรือเปรียบ
เหมือนเขียงที่รองดับเนือ ที่ต้องพลอยถูดับเล็มจนเห็น
เกรียน ผู้ไม่มองข้ามไป เป็นผู้มดัดระดัดไปในกายเนื่อง
นิศัย ย่อมเป็นผู้รู้ตามเป็นจริงที่กายเป็นอย่างไร ไม่หลง
มัวเมารักใคร่ กายคน และคนอื่นเกินกว่าเหตุ รู้เท่าทัน
กิเลส และถึงเวลาดับมันที่เนื่องด้วยกาย สามารถทำชีวิต

ให้สะอาดเยือกเย็นเป็นสุข และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งใหญ่
ไพศาล

การพระราชทานเพลิงพระศพ พระนางเชอ พระองค์
เจ้าดัชมัยดาวัน ครั้น^{๕๕} ในฐานะที่พระองค์ท่านทรงมี
ความดีมีพระคุณอันยิ่งใหญ่ สมเด็จพระสัมพันธวงศ์เธอ
เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี ผู้ทรงสถาปนาปฏิสังขรณ์
พระอารามนี้เป็นประการหนึ่ง ส่วนอีกประการหนึ่งนั้น
พระคุณประการของพระองค์ที่ทรงพระเมตตาแก่อาณาประชาราษฎร์
ยังเตือนให้ระลึกถึงพระองค์ท่านอยู่ จึงศกกลงให้พิมพ์หนังสือ
ถ้อยคำคำสอนอันเป็นธรรมเนียมบรรณาการโดยเสด็จพระราช
กุศล อุทิศส่วนกุศลไปถวายแด่ พระนางเชอ พระองค์เจ้า
ดัชมัยดาวัน ผู้เสด็จจากโลกนี้ไปตามสมควรแก่พระคติ
วิสัยในวาระปรายภพนั้นด้วย เทอญ.

พระมหาวิมลวงศาจารย์

(พระมหารัชชมังคลาจารย์)

วัดสัมพันธวงศ์

๓๐ ตุลาคม ๒๕๐๔



กายคตาสติภาวนาปาฐะแปล

พระมหารัชมังคลาจารย์ นิตฺฺเทศกเถระ

เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร

ภาษคตาสติภาวนาปาฐะ

อัย โข เม กาโย ภายของเรานี้แล, อุทฺธัม ปาทคตา
ข้างบนแต่ผ้าเท้าขึ้นไป, อโธ เกสมตฺถกา ข้างล่างแต่
ปลายผมลงมา, ตจฺปริญโต มีหนังหุ้มอยู่โดยรอบ, ปุโร
นนานุปฺปการสุส อสุจิโน เตมด้วยของไม่สะอาดมีประการ
ต่าง ๆ. อคฺคิ อิมสฺมิ กาเย มีอยู่ในกายนี้. เกสา
ผมทั้งหทัย, โลมา ขนทั้งหทัย, นขา เล็บทั้งหทัย,
ทนต์ ฟันทั้งหทัย, ตโจ หนัง. มัสฺส เนื้อ, นหารู
เอ็นทั้งหทัย, อญฺฐิ กระดูกทั้งหทัย, อญฺฐิมัลลขํ เยอ
ในกระดูก, วกฺกํ ปอด.* หทัย หัวใจ, ยกนํ คับ,
กิโลมกํ พังผืด, ปีกํ ไต, ปปฺผาสํ ม้าม.† อนุตฺ
ไธใหญ่, อนุตฺตลฺลํ ไส้ทบ, อุทฺธิยํ อาหารใหม่, กรีสํ
อาหารเก่า. ปิตฺตํ น้ำดี, เสสมฺหํ น้ำเสลด, ปุพฺพโ
น้ำเหลือง, โลหิตํ น้ำเลือด, เสโท น้ำเหงื่อ, เมโท

๑ - ๒ แปลตามแบบของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา
วชิรญาณวโรรสฯ แต่ของเก่าแปล วกฺกํ ม้าม ปปฺผาสํ ปอดฯ

น้ามั่นขัน. อสุสุ น้ำตา, วสา น้ามั่นเหลว, เขโพ น้ำตาย,
 สิงฆาณิกา น้ามุก, ลลิกา มั่นไขข้อ, มุตตัม น้ามุตร.
 มุตตัม น้ามุตร, ลลิกา มั่นไขข้อ, สิงฆาณิกา น้ามุก, เขโพ
 น้ำตาย, วสา น้ามั่นเหลว. อสุสุ น้ำตา, เมโท น้ามั่นขัน,
 เสโท น้ำเหลือง, โลหิตัม น้ำเลือด, ปุพฺโพ น้ำเหลือง,
 เสมุหัม น้ำเศษม์, ปิตตัม น้ำดี. กรีสํ อาหารเก่า, อุตฺตริยํ
 อาหารใหม่, อนตฺตคฺคณํ ใต้ทบ, อนตฺตํ ใต้ใหญ่. ปปฺปสาสํ^๒
 ม้าม, ปีกัม ไต, กิโถมกัม พังผืด, ยกนํ คับ, หทยํ
 หัวใจ. วฏฺกํ ปอด, อญฺญิมิลฺลขํ เยื่อในกระดูก, อญฺญิ
 กระดูกทั้งหลาย, นหารู เอ็นทั้งหลาย, มัสสํ เนื้อ. ตโจ
 หนัง, ทนฺตา ฟันทั้งหลาย, นขา เล็บทั้งหลาย, โลมา
 ขนทั้งหลาย, เกสา ผมทั้งหลาย. อตฺถิ อิมสฺมึ กาเย
 มีอยู่ในกายนี้, เกสา ผมทั้งหลาย, โลมา ขนทั้งหลาย,
 นขา เล็บทั้งหลาย, ทนฺตา ฟันทั้งหลาย, ตโจ หนัง.
 มัสสํ เนื้อ, นหารู เอ็นทั้งหลาย, อญฺญิ กระดูกทั้งหลาย,
 อญฺญิมิลฺลขํ เยื่อในกระดูก, วฏฺกํ ปอด. หทยํ หัวใจ,
 ยกนํ คับ, กิโถมกัม พังผืด, ปีกัม ไต, ปปฺปสาสํ^๒ ม้าม.

อนุดิ ไต้ใหญ่, อนุดิคุณ ไต้ทบ, อุทธิย์ ขาหารใหม่
 กรีส ออาหารเก่า. ปิตุติ น้ำดี, เสมหะ น้ำเค็ม, ปุพโพ
 น้ำเหลือง, โลหิต น้ำเลือด, เสโท น้ำเหงื่อ, เมโท
 น้ำมัน. อสุสุ น้ำตา, วสา น้ำมันเหลว, เขโพ
 น้ำลาย, สิงฆาณิกา น้ำมูก, ลลิกา มันไขข้อ, มุตติ
 น้ำมูตร. เอวมยี่ เม กาโย ภายของเรานี้เป็นอย่างนี้ อุทธิ
 ปาทตลา เบื้องบนแต่ผ้าเท้าขึ้นไป, อโร เกสมตุถกา
 ข้างล่างแต่ปลายผมลงมา, ตจปริยโนโต มีหนังหุ้มอยู่โดย
 รอบ, ปุโร นานุปการสุส อสุจิโนติ เต็มด้วยของไม่
 ดียาคมีประการต่างๆ ดังนี้แล ฯ.

สุปปพุทธี ปุพฺพณฺนติ สทา โกตมสาวกา
 เบสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ กายคตา สติ.

สติของชนเหล่าใด ไปแล้วในกายทั้งกลางวันทั้งกลาง-
 คืนเป็นนิตย์ ชนเหล่านั้น ชื่อเป็นสาวกของพระโคตม ขึ้น
 อยู่คั่นคั่นแล้วในกาลทุกเมื่อ.

ขໍ หิ กิจจํ ตทปวิทุํ อกิจจํ ปน กริบติ
 อุณฺณพานํ ปมตฺตานํ เตสํ วทฺตุนฺติ อาสวา.

ก็ถึงใดที่ควรทำ ตั้งนั้นอันชนเหล่าใดทอดทิ้งเสียแล้ว
 แต่สิ่งที่ไม่ควรทำ ไปทำเข้า อาตฺวะทงฺหตาย ย่อมเจริญ
 แก่ชนเหล่านั้น ซึ่งเป็นผู้มานะตั้งมั่นอันยกล้นแล้ว (ผู้
 เจ้ามานะ) ผู้ประมาทแล้ว

เขสณฺจ สุสมารทุชา นิจุจํ กายคตา สติ
 อกิจจํ เต น เสวนติ กิจฺเจ สาตฺตจฺจการิโน.

ส่วนว่าสติไปแล้วในกายอันชน เหล่าใด บรรลุดีแล้ว
 เป็นนิตย ชนเหล่านั้นหมั่นกระทำในกิจที่ควรทำ ไม่ต้อง
 เสพกิจที่ไม่ควรทำ

สคานํ สมฺปชานานํ อตฺถํ คจฺจนฺติ อาสวา.

อาตฺวะทงฺหตายของชนเหล่านั้น ซึ่งเป็นผู้มีสติ
 มีสัมปชัญญะย่อมถึงความสิ้นไป.

คาถาจตุเทียนชัยทุกวิถีการ

พุทฺโธ สัพพัญญุตญาณโน	ธมฺโม โลกุตตโร วโร
สงฺโฆ มกฺกผลภูมิโน จ	อิจฺเจตํ รตนคคฺขิ
เอคสฺส อานุกาเวน	สัพพทุกฺขา อุมฺมัททวา
อนตฺราราชา จ นสฺสนคฺ	สัพพโสตุถิ ภาวนคฺ เต

(โว, เม, โน,)

พระพุทธเจ้าผู้มีพระเดชพระคุณญาณ ๑ พระโลกุตตร-
 ธรรมอันประเสริฐ ๑ พระสงฆ์ผู้ดำรงอยู่ในอริยมรรคและ
 อริยมผล ๑ ^{๕๔}นี้ชื่อว่าพระรัตนตรัย ด้วยอานุภาพ แห่งพระ-
 รัตนตรัยนี้ ^{๕๕}ขอสรรพทุกซ์ อุมฺมัททวะ และอันตราชา ทั้งหลาย
 จงอย่ามีแก่ท่าน ๆ (โว แก่ท่านทั้งหลาย เม แก่ข้าพเจ้า
 โน แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย)

พิมพ์ที่ ร.พ. จำลองศิลป์ ๔๐ ถนนบำรุงเมือง พระนคร
นาบสุตใจ เรือวิวัฒน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๔

หมดเวรหมดทุกขทั้ง^๕
 หมดก่อกกรรมคือตาย
 เหลือแต่ชั่วดักกระจาย
 ตายสงบพบสุขแพรว
 ชั่วดลัษณ์มีหน้า
 สูงเด่นเห็นประจักษ์
 ยามตกต่ำอุปลักษณ์
 เดียวอยู่โดดเดี่ยวบ้า
 น้ำ หมดขันแข่งสู้
 น้อย บ่มียศไย
 แพ้ ชนะจะเป็นไร
 ไฟ โลกหลวงหลีกกล้วย

หมดกาย
 แม่นแล้ว
 แจกเกลื่อน
 พรากพันอลเวง
 ชันนักร
 เจิดจ้า
 ยับแย้
 โจรแจ่งทั่วเมือง
 ทำไม
 ต่อสู้
 นะเพื่อน
 บ่พินวนสนอง

จาก พระนิพนธ์ พระนางเชอถักขมมีลาวัน

